

ZARZĄDZENIE NR AO.120.27.2019

Starosty Nowotomyskiego

z dnia 15 maja 2019 r.

w sprawie zaleceń do gminnych planów zarządzania kryzysowego

Na podstawie art. 17 ust. 1 i ust. 2 pkt 2 lit. c ustawy z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1401 ze zm.) zarządza się, co następuje:

- § 1. Wprowadza się do stosowania zalecenia Starosty Nowotomyskiego do gminnych planów zarządzania kryzysowego, stanowiące załącznik do zarządzenia.
- § 2. Wykonanie zarządzenia powierza się Sekretarzowi Powiatu.
- § 3. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

Andrzej Wilkoński

UZASADNIENIE

Na mocy art. 17 ust. 1 i ust. 2, pkt 2 lit. c ustawy z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym (t.j. Dz. U. z 2018 r., poz. 1401 ze zm.) Starosta został zobowiązany do wydania organom gmin, w drodze zarządzenia, zaleceń do gminnych planów zarządzania kryzysowego.

Wprowadzane do stosowania wyżej wskazane zalecenia Starosty Nowotomyskiego opracowane zostały w formie załącznika do zarządzenia.

Wejście w życie zarządzenia nie spowoduje dodatkowych kosztów dla budżetu Powiatu Nowotomyskiego.

STAROSTA

Andrzej Wilkoński

*Załącznik do Zarządzenia
Nr AO.120.27.2019
z dnia 15 maja 2019r.
Starosty Nowotomyskiego*

ZALECENIA STAROSTY NOWOTOMYSKIEGO DO GMINNYCH PLANÓW ZARZĄDZANIA KRYZYSOWEGO

BIURO BEZPIECZEŃSTWA I ZARZĄDZANIA KRYZYSOWEGO
WYDZIAŁU ADMINISTRACYJNO - ORGANIZACYJNEGO I ZARZĄDZANIA KRYZYSOWEGO

Nowy Tomyśl, maj 2019 r.

WSTĘP

Niniejsze „Zalecenia Starosty Nowotomyskiego do gminnych planów zarządzania kryzysowego” (zwane dalej Zaleceniami) zostały opracowane na podstawie art. 17 ust. 2 pkt. 2 lit. c) ustawy z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1401) oraz w oparciu o postanowienia Zarządzenia nr 434 z dnia 5 września 2017 r. Wojewody Wielkopolskiego w sprawie wytycznych do powiatowych planów zarządzania kryzysowego.

Podstawowym celem Zaleceń jest określenie jednolitych zasad sporządzania planów zarządzania kryzysowego, zwiększenie poziomu ich funkcjonalności i użyteczności oraz skorelowania ich układu i zawartości z planem wojewódzkim i powiatowym.

Zalecenia do planów są dokumentem pomocniczym, adresowanym do burmistrzów i wójtów, wskazującym na elementy, które powinny zostać wzięte pod uwagę przy sporządzaniu planów gminnych.

I. SKRÓTY I DEFINICJE

1. Użyte w niniejszym opracowaniu skróty oznaczają:

- 1) **CAR** - Centralna Aplikacja Raportująca,
- 2) **CRP** - Cyberprzestrzeń Rzeczypospolitej Polskiej,
- 3) **CZK** - Centrum Zarządzania Kryzysowego,
- 4) **IK** - Infrastruktura Krytyczna,
- 5) **PCZK** - Powiatowe Centrum Zarządzania Kryzysowego,
- 6) **PRK** - procedura reagowania kryzysowego,
- 7) **PRM** - Państwowe Ratownictwo Medyczne,
- 8) **PRZ** - procedura realizacji zadań,
- 9) **PPZK** - powiatowy plan zarządzania kryzysowego,
- 10) **PZZK** - Powiatowy Zespół Zarządzania Kryzysowego,
- 11) **RCB** - Rządowe Centrum Bezpieczeństwa,
- 12) **RSO** - Regionalny System Ostrzegania,
- 13) **WBIZK** - Wydział Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego,
- 14) **WCZK** - Wojewódzkie Centrum Zarządzania Kryzysowego,
- 15) **WZZK** - Wojewódzki Zespół Zarządzania Kryzysowego,
- 16) **MZ** - Moduł zadaniowy,
- 17) **JRG** – Jednostka Ratowniczo-Gaśnicza,
- 18) **OSP** - Ochotnicza Straż Pożarna,
- 19) **KSRG** - Krajowy System Ratowniczo-Gaśniczy.

2. Użyte w Zaleceniach określenia oznaczają:

- 1) **Fazy zarządzania kryzysowego**¹ - okresy czasu realizacji przedsięwzięć w cyklu zarządzania kryzysowego tj. zapobieganie, przygotowanie, reagowanie i odbudowa.
- 2) **Faza zapobiegania** - polega na realizacji przedsięwzięć mających na celu ograniczenie prawdopodobieństwa lub całkowite wykluczenie możliwości wystąpienia sytuacji kryzysowych albo w znacznym stopniu ograniczających ich skutki.
- 3) **Faza przygotowania** - polega na podejmowaniu działań planistycznych na wszystkich szczeblach administracji, dotyczących sposobów reagowania na czas wystąpienia różnego rodzaju sytuacji kryzysowych w celu zmniejszenia negatywnych skutków tych zdarzeń.
- 4) **Faza reagowania** - polega na podejmowaniu działań w celu udzielania pomocy poszkodowanym, zapobieżenie rozwoju występujących zagrożeń oraz ograniczenia strat i zniszczeń.

¹ *Vademecum planowania w zarządzaniu kryzysowym*, Franciszek R. Krynojewski, Warszawa 2015.

- 5) **Faza odbudowy** - polega na realizacji zadań mających na celu przywrócenie zdolności reagowania, odbudowę zapasów służb ratowniczych oraz odtwarzanie kluczowej dla funkcjonowania danego obszaru infrastruktury m.in. energetycznej, telekomunikacyjnej, transportowej oraz funkcjonowania usług w zakresie dostaw wody pitnej.
- 6) **Matryca ryzyka** - graficzna metoda oceny poziomu ryzyka, w której zmiennymi są: prawdopodobieństwo wystąpienia zagrożenia oraz skutki jego wystąpienia.
- 7) **Podmiot wiodący** - najważniejszy, najistotniejszy przewodzący innym w zakresie ustawowo realizowanych zadań.
- 8) **Podmiot współpracujący** - podmiot wspomagający działania podmiotu wiodącego.
- 9) **Procedury reagowania kryzysowego (PRK)** - określające sposób postępowania organu administracji publicznej w sytuacjach kryzysowych. PRK powinny składać się z SPO i PRZ.
- 10) **Procedury realizacji zadań (PRZ)** - określony przepisami sposób działania w sytuacjach kryzysowych podmiotów współpracujących z organem administracji publicznej.
- 11) **Standardowe procedury operacyjne** - określające sposób realizacji stałych czynności CZK w sytuacjach zdefiniowanych w PRK.
- 12) **Ryzyko** - prawdopodobieństwo wystąpienia niekorzystnego zdarzenia w sposób inny od oczekiwanego wraz z jego skutkami.
- 13) **Siatka bezpieczeństwa** - zestawienie potencjalnych zagrożeń ze wskazaniem podmiotu wiodącego oraz podmiotów współpracujących, w fazach: reagowania, zapobiegania, przygotowania i odbudowy.

II. ELEMENTY SKŁADOWE PLANÓW ZARZĄDZANIA KRYZYSOWEGO

Działając na podstawie art. 17 ust. 2 pkt 2 lit. c ustawy z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym (t.j. Dz. U. z 2018 r, poz. 1401 ze zm.) zaleca się stosowanie poniższych zapisów przy aktualizacji gminnych planów zarządzania kryzysowego tj.:

1. W planie głównym powinno się zawrzeć:

- 1) **Charakterystykę zagrożeń oraz ocenę ryzyka ich wystąpienia oraz mapy ryzyka i mapy zagrożeń**, wraz z określeniem prawdopodobieństwa, zasięgu i skutków ich wystąpienia w szczególności w obszarze oddziaływania na ludność, mienie, gospodarkę i środowisko.

Katalog zagrożeń (wykaz zagrożeń mogących wystąpić na danym obszarze) powinien zawierać zagrożenia dla danej gminy oraz gmin sąsiednich, których charakter wymaga zaangażowania powiatowych struktur zarządzania kryzysowego oraz być spójny z katalogiem zagrożeń „*Planu zarządzania kryzysowego powiatu nowotomyskiego*”. Tak zdefiniowany katalog zagrożeń powinien być punktem wyjścia do analiz stanowiących o ilości i treści procedur zamieszczonych w planie. Do zagrożeń zawartych w katalogu powinny konsekwentnie odnosić się **mapy zagrożeń**, w których należy zaznaczyć obszar geograficzny objęty zasięgiem zagrożenia, z uwzględnieniem zdefiniowanych zagrożeń.

Ocena oraz mapy ryzyka powinny zostać sporządzone dla wszystkich przedstawionych w katalogu zagrożeń. W celu ujednoczenia metodologii oceny ryzyka dla wszystkich organów administracji publicznej zaleca się stosowanie metodyki wykorzystanej i przedstawionej w *Procedurze opracowania raportu cząstkowego*, RCB, Warszawa 2010 r.

Z przedmiotowego katalogu zagrożeń, map oraz oceny ryzyka mogą korzystać również operatorzy IK przy opracowywaniu planów ochrony infrastruktury krytycznej.

- 2) **Zadania i obowiązki uczestników zarządzania kryzysowego w formie siatki bezpieczeństwa**, rozumianej jako zestawienie zagrożeń przedstawionych w katalogu, ze wskazaniem podmiotu wiodącego przy ich usuwaniu oraz podmiotów współpracujących, w którym określono działania dotyczące danego zagrożenia, z uwzględnieniem podziału na 4 fazy zarządzania kryzysowego: zapobieganie, przygotowanie, reagowanie i odbudowa. Dla każdego zagrożenia powinna być wskazana instytucja wiodąca. Liczba instytucji współpracujących nie jest limitowana.
- 3) **Zestawienie sił i środków planowanych do wykorzystania w sytuacjach kryzysowych**, rozumiane jako wykaz zasobów jednostek organizacyjnych gminy - podległych lub nadzorowanych przez burmistrza/wójta. Ponadto, w ewentualnych działaniach należałoby odnieść się do sił i środków znajdujących się w Bazie Danych Arcus 2015. Celem takiego podejścia jest zapewnienie możliwe realnych danych o siłach i środkach do wykorzystania w sytuacjach kryzysowych.
- 4) **Zadania określone planami działań krótkoterminowych, o których mowa w art. 92 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska.**

2. Zespół przedsięwzięć na wypadek sytuacji kryzysowych, w tym:

- 1) **Zadania w zakresie monitorowania zagrożeń²**, rozumiane jako zestawienie zawierające informacje na temat:
 - a) struktur odpowiedzialnych za monitorowanie poszczególnych kategorii zagrożeń określonych w katalogu zagrożeń i zakresu informacji, jakich można od nich oczekiwać,
 - b) trybu pracy ww. struktur, ich służb dyżurnych lub osób do kontaktu w sytuacji wystąpienia zagrożenia,
 - c) trybu raportowania i systemu wymiany informacji o zagrożeniach pomiędzy strukturami zarządzania kryzysowego (telefonicznie, pocztą elektroniczną).

² Treść zadania poszerzona o materiał z Wytycznych Ministra SWiA do planów wojewódzkich.

W związku z tym, że ta część planu ma szczególne znaczenie dla sprawnej pracy CZK, należy przy sporządzaniu planu uwzględnić dotychczasowe doświadczenia w zakresie monitorowania zagrożeń, w tym wnioski z ćwiczeń, realnych sytuacji kryzysowych oraz doświadczeń innych gmin, powiatów czy województw. W tej części należy uwzględnić opis systemów wymiany informacji (np. łączności radiotelefonicznej ZK i PRM, RSO, łączności telefonii stacjonarnej i mobilnej, SMS, poczty elektronicznej, strony internetowej, baza danych Arcus 2015).

- 2) **Tryb uruchamiania niezbędnych sił i środków** uczestniczących w realizacji przedsięwzięć planowych na wypadek sytuacji kryzysowej, rozumiany jako baza danych dysponentów zasobów wraz z zasadami dysponowania określonymi zasobami. Ten element planu powinien być powiązany lub przygotowany łącznie z zestawieniem sił i środków planowanych do wykorzystania w sytuacjach kryzysowych o których mowa w pkt. 1.3.
- 3) **Procedury reagowania kryzysowego**, określające sposób postępowania burmistrza/wójta w sytuacjach kryzysowych. Ta część składowa planu powinna być tożsama z procedurami stosowanymi w innych planach funkcjonujących w gminie.
- 4) **Współdziałanie między siłami uczestniczącymi w realizacji przedsięwzięć planowanych na wypadek sytuacji kryzysowej** - ta część planu powinna być ściśle powiązana z siatką bezpieczeństwa i zawierać zasady współpracy pomiędzy podmiotami systemu zarządzania kryzysowego poprzez:
 - a) określenie zasad współpracy ze sztabami dowodzenia służb w fazie reagowania,
 - b) wskazanie zawartych porozumień oraz dokumentów regulujących zasady współpracy,

3. Załączniki funkcjonalne planu głównego:

- 1) **Procedury realizacji zadań (PRZ) z zakresu zarządzania kryzysowego**, w tym związane z ochroną infrastruktury krytycznej, zawierające określony przepisami sposób działania w sytuacjach kryzysowych podmiotów współpracujących z organem administracji publicznej

Dla rozróżnienia stałych (powtarzalnych) czynności CZK od procedur realizacji zadań podmiotów współdziałających (PRZ) używa się określenia **standardowej procedury operacyjnej (SPO)**.

Katalog SPO powinien zawierać zadania dotyczące m.in.:

- a) prowadzenia monitoringu zagrożeń;
 - b) alarmowania, ostrzegania i informowania ludności;
 - c) zwołania posiedzenia gminnego zespołu zarządzania kryzysowego;
 - d) wnioskowania do wojewody o wsparcie oddziałów i pododdziałów Sił Zbrojnych RP lub osób osadzonych w zakładach karnych;
 - e) wnioskowania o wprowadzenie stanu klęski żywiołowej na terenie gminy;
 - f) wnioskowania o uruchomienie rezerw strategicznych;
 - g) wprowadzenia/zmiany/odwołania stopni alarmowych i stopni alarmowych CRP (dla każdego stopnia odrębnie);
 - h) prowadzenia komunikacji społecznej urzędu w przypadku wystąpienia sytuacji kryzysowej;
 - i) przekazania do publicznej wiadomości aktów prawnych;
 - j) pomocy osobom bezdomnym;
 - k) koordynacji systemu wsparcia psychologicznego dla ofiar sytuacji kryzysowej
 - l) ogłoszenia lub odwołania alarmu i pogotowia przeciwpowodziowego;
 - m) oceniania i dokumentowania szkód;
 - n) wprowadzania ograniczeń praw człowieka i obywatela na terenie gminy;
 - o) postępowania z „podejrzaną” substancją.
- 2) **Organizację łączności** między podmiotami realizującymi zadania z zakresu zarządzania kryzysowego, wraz z określeniem środków łączności, wykorzystywanych systemów i wskazaniem ich dysponenta bądź administratora. W tym załączniku powinny być wskazane zapasowe systemy łączności, o ile takie funkcjonują. Załącznik powinien być ściśle powiązany z częścią planu dotyczącą współdziałania między siłami uczestniczącymi

w realizacji przedsięwzięć planowanych na wypadek sytuacji kryzysowej.

UWAGA - z zasady organizacja łączności jest informacją chronioną, dlatego problematykę organizacji łączności wskazane byłoby traktować na równi ze sprawami dotyczącymi infrastruktury krytycznej.

3) Organizację systemu monitorowania zagrożeń, ostrzegania i alarmowania.

Należy opisać organizację gminnego systemu wczesnego ostrzegania o zagrożeniach oraz gminnego systemu wykrywania i alarmowania.

4) Zasady informowania ludności o zagrożeniach i sposobach postępowania na wypadek zagrożeń, z uwzględnieniem art. 34 ust. 2 ustawy z dnia 26 stycznia 1984 r. - Prawo prasowe. W tej części należy opisać, kto jest odpowiedzialny za informowanie ludności, w jakim trybie informowanie może się odbywać, jakie siły i środki mogą być w tym celu wykorzystywane oraz wskazać lokalne systemy wczesnego ostrzegania o zagrożeniach (z wykorzystaniem kanału komunikacji - grupowego wysyłania SMS, RSO, telefonicznie, poczty elektronicznej itp.).

Ponadto wskazane jest również zawarcie wzorów komunikatów i ulotek informacyjnych, które mogą być wykorzystywane w sytuacjach zagrożeń. Należy określić tryb dystrybucji informacji (komunikaty w mediach, druk i kolportaż ulotek, organizacja przekazywania informacji dla mediów, inne sposoby dystrybucji informacji).

5) Organizację ewakuacji z obszarów zagrożonych - należy opierać się na planach ewakuacji I i II stopnia, jako integralnych części planów zarządzania kryzysowego.

6) Organizację ratownictwa, opieki medycznej i pomocy społecznej oraz pomocy psychologicznej.

W zakresie organizacji ratownictwa, opieki medycznej, pomocy społecznej i psychologicznej należy przedstawiać zasady ich organizacji w gminie. Ponadto w zakresie pomocy psychologicznej należy opracować procedurę dotyczącą udzielania pomocy psychologicznej poszkodowanym w przypadku wystąpienia zdarzeń masowych wraz ze wskazaniem podmiotów współuczestniczących.

Można odnieść się do innych procedur już stosowanych w gminie, np. organizacja pomocy społecznej.

7) Organizacja ochrony przed zagrożeniami w gminie, powinna być ściśle powiązana z katalogiem zagrożeń. Należy wykazać aktualne plany postępowania na wypadek zagrożeń dla gminy opracowane przez podmioty wskazane w siatce bezpieczeństwa oraz realizowane programy na rzecz poprawy bezpieczeństwa publicznego.

8) Wykaz zawartych umów i porozumień zawartych pomiędzy burmistrzem/wójtem a innymi podmiotami związanymi z realizacją zadań ujętych w planie zarządzania kryzysowego.

9) Zasady i tryb oceniania i dokumentowania szkód - należy wykazać przedsięwzięcie realizowane w oparciu o akty prawne, w tym akty prawa miejscowego.

10) Procedury uruchamiania rezerw strategicznych - należy opracować procedurę wnioskowania do ministra właściwego do spraw energii o uruchomienie przedmiotowych rezerw.

11) Wykaz infrastruktury krytycznej znajdującej się na terenie gminy

- informacja niejawną, podlega ochronie na zasadach określonych w ustawie o ochronie informacji niejawnych. W celu zachowania poufności faktu istnienia informacji o obiekcie (obiektach) IK na terenie gminy, zaleca się utworzenie (nawet przy braku obiektów IK) załącznika o charakterze niejawnym.

12) Priorytety w zakresie ochrony oraz odtwarzania IK - należy wskazać jak ppkt. 11).

III. POSTANOWIENIA KOŃCOWE

1. Plan powinien być spójny z rozwiązaniami zawartymi w wojewódzkim i powiatowym planie zarządzania kryzysowego oraz planami innych jednostek organizacyjnych funkcjonujących na obszarze gminy i obejmować zadania realizowane we wszystkich fazach zarządzania kryzysowego (zapobieganie, przygotowanie, reagowanie i odbudowa).
2. Przygotowanie i aktualizacja planu powinna być poprzedzona analizą i wyszczególnieniem przedsięwzięć (programów), które były realizowane w gminie, aby

- zminimalizować możliwość wystąpienia zagrożenia lub ograniczyć jego skutki.
3. Plan powinien być podzielony na funkcjonalne, jasno oznaczone foldery z zastosowaniem systemu indeksów lub oznaczeń kolorystycznych.
 4. Działania i procedury w planie powinny być opisywane w sposób możliwie jasny. W miarę możliwości, każda instrukcja, procedura czy aneks powinny być konstruowane według tego samego schematu.
 5. Jeżeli informacje wymagane w GPZK zostały już określone w innym miejscu planu, w innym dokumencie (planie, procedurze, instrukcji itd.) sporządzonym na podstawie odrębnych przepisów lub w samodzielnej bazie danych, dopuszcza się wskazanie we właściwym miejscu GPZK stosowanego odniesienia.
 6. Potwierdzeniem uzgodnienia planu z kierownikami jednostek organizacyjnych planowanych do wykorzystania przy realizacji przedsięwzięć określonych w planie powinny być: pieczęć na karcie uzgodnień oraz podpis złożony w obrębie tej pieczęci przez kierownika właściwej jednostki. W wersji elektronicznej przesłanego do zatwierdzenia planu należy zawrzeć skan wypełnionej karty uzgodnień. Dopuszcza się uzgodnienie planu korespondencyjnie - w takim przypadku w karcie uzgodnień należy wpisać: znak i datę pisma uzgadniającego, a także imię i nazwisko oraz funkcję osoby, która podpisała ww. pismo.
 7. Podmioty uczestniczące w realizacji zadań zawartych w GPZK powinny zostać zobowiązane do bezzwłocznego sygnalizowania potrzeby dokonania zmian w planie. Zawartość planu powinna być modyfikowana w oparciu o wnioski z rzeczywistych sytuacji kryzysowych, ćwiczeń i szkoleń oraz zmian danych teleadresowych, zadań instytucji i organów.
 8. Plan zarządzania kryzysowego powinien być przedkładany do zatwierdzenia Staroście Nowotomyskiemu w formie tekstu ujednoliconego w wersji papierowej (strony trwałe połączone, w sposób uniemożliwiający dołączanie, usuwanie lub wymianę poszczególnych stron) oraz w wersji elektronicznej (na płycie CD) za pośrednictwem Biura Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego Wydziału Administracyjno-Organizacyjnego i Zarządzania Kryzysowego Starostwa Powiatowego w Nowym Tomyślu, w którym plan podlega analizie merytorycznej i formalnej pod kątem wypełnienia zapisów ustawy o zarządzaniu kryzysowym oraz niniejszych zaleceń.
 9. W przypadku negatywnej oceny, dokument zostaje zwrócony właściwemu burmistrzowi/wójtowi w celu dokonania stosownych poprawek. Jeżeli plan zostanie uznany za poprawny pod kątem formalnym i merytorycznym, Biuro Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego Wydziału Administracyjno-Organizacyjnego i Zarządzania Kryzysowego przedkłada plan Staroście Nowotomyskiemu do zatwierdzenia. Zatwierdzony plan zarządzania kryzysowego Starosta zwraca właściwemu burmistrzowi/wójtowi.
 10. Wersja elektroniczna zatwierdzonego planu przechowywana jest w Biurze Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego Wydziału Administracyjno-Organizacyjnego i Zarządzania Kryzysowego Starostwa Powiatowego w Nowym Tomyślu.
 11. Zaktualizowaną wersję planu gminnego należy przedstawić Staroście Nowotomyskiemu (poprzez Biuro Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego Wydziału Administracyjno-Organizacyjnego i Zarządzania Kryzysowego Starostwa Powiatowego w Nowym Tomyślu) **w terminie do dnia 30 października 2019 roku**.

IV. KRYTERIA OCENY RYZYKA NA POTRZEBY ZARZĄDZANIA KRYZYSOWEGO

Metodologia opracowania oceny ryzyka dokonywanej na potrzeby zarządzania kryzysowego została przedstawiona przez RCB w procedurze pn. „Ocena ryzyka dokonywana na potrzeby zarządzania kryzysowego” dotyczącej opracowania *Raportu o zagrożeniach bezpieczeństwa narodowego*

1. Kryteria oceny ryzyka

Skutki dla ludzi - w przypadku analizy skutków dla ludzi pod uwagę bierze się przede wszystkim potencjalną ilość ofiar śmiertelnych, rannych lub poważnie chorych (wymagających hospitalizacji) i ewakuowanych. Ponadto, wskazuje się skutki dla życia codziennego. W zakresie skutków pośrednich mogą być też wskazane skutki społeczne (np. możliwy wzrost bezrobocia) jak również skutki związane z trwałą niezdolnością do pracy oraz skutki psychiczne.

Skutki dla gospodarki/mienia/infrastruktury - w przypadku analizy skutków dla gospodarki, należy brać pod uwagę, że mogą być to zarówno skutki krótkoterminowe jak i długoterminowe. W analizie skutków dla mienia, w tym infrastruktury krytycznej (bez wskazania obiektu IK) - określa się „zakłócenia” lub „zniszczenia” jakie mogą wystąpić. Analizując skutki w mieniu należy zwrócić uwagę na skutki bezpośrednie i pośrednie (efekt domina), lub skutki odłożone w czasie. O ile jest to możliwe wskazuje się na szacunkowe koszty strat oraz koszty odbudowy.

Skutki dla środowiska - w ramach analizy skutków dla środowiska oprócz określenia niekorzystnego wpływu danego scenariusza na środowisko, należy wskazać które powodują całkowite zniszczenie/degradację środowiska. Przy opisie tych skutków ważne jest wskazanie możliwych przedziałów czasowych.

2. Klasyfikacja oraz charakterystyka dla oceny prawdopodobieństwa wystąpienia niekorzystnego zdarzenia w określonym czasie.

SKALA	PRAWDOPODOBIENSTWO	OPIS
1.	bardzo rzadkie	Może wystąpić tylko wyjątkowych okolicznościach. Może wystąpić raz na pięćset lub więcej lat.
2.	rzadkie	Nie oczekuje się, że się może zdarzyć i/lub nie jest w ogóle udokumentowana, nie istnieje w przekazach ludzi i/lub zdarzenia nie wystąpiły w podobnych organizacjach, urządzeniach, społecznościach i/lub istnieje mała szansa, powód, czy też inne okoliczności aby zdarzenia mogły wystąpić. Mogą one wystąpić raz na sto lat.
3.	możliwe	Może zdarzyć się w określonym czasie i/lub rzadko, przypadkowo, że informacje o zdarzeniach są udokumentowane lub częściowo przekazywane w formie ustnej i/lub jest pewna szansa, powód, czy też urządzenia powodujące, że zdarzenie może wystąpić. Może zdarzyć się raz na dwadzieścia lat.
4.	prawdopodobne	Jest prawdopodobne, że wystąpi w większości okolicznościach i/lub zdarzenia są systematycznie dokumentowane i przekazywane są w formie ustnej i/lub występuje znaczna szansa, powód lub urządzenia pozwalające na jego wystąpienie. Może zdarzyć się raz na pięć lat
5.	bardzo prawdopodobne	Oczekuje się, że zdarzy się w większości okolicznościach i/lub zdarzenia te są bardzo dobrze udokumentowane i/lub funkcjonują wśród mieszkańców i przekazywane są w formie ustnej. Może wystąpić raz na rok lub częściej.

3. Klasyfikacja oraz charakterystyka dla oceny skutków wystąpienia niekorzystnego zdarzenia.

SKALA	SKUTKI	KAT.	OPIS (Z - życie i zdrowie, M - mienie, S - środowisko)
A	nieistotne	Z	Nie ma ofiar śmiertelnych i rannych. Nikt lub mała liczba ludzi została przemieszczona na krótki okres czasu (do 2 godzin). Nikt lub niewielka liczba osób wymaga pomocy (nie finansowej lub materialnej).
		M	Praktycznie bez zniszczeń. Brak wpływu lub bardzo niewielki na społeczność lokalną. Brak lub niewielkie straty finansowe.
		S	Niemierzalny efekt w środowisku naturalnym.
B	małe	Z	Mała liczba rannych lecz bez ofiar śmiertelnych. Wymagana pierwsza pomoc. Konieczne przemieszczenia ludzi (mniej niż na 24 godziny). Część ludzi potrzebuje pomocy.
		M	Występują pewne zniszczenia. Występują pewne utrudnienia (nie dłużej niż 24 godziny). Niewielkie straty finansowe. Nie wymagane są dodatkowe środki.
		S	Niewielki wpływ na środowisko naturalne o krótkotrwałym efekcie
C	średnie	Z	Potrzebna pomoc medyczna lecz bez ofiar śmiertelnych. Niektórzy wymagają hospitalizacji. Potrzebne dodatkowe miejsca w szpitalach oraz dodatkowy personel medyczny. Przebywanie ewakuowanych ludzi w wyznaczonych miejscach z możliwością powrotu w ciągu 24 godzin.
		M	Ustalenie miejsc zniszczeń, które wymagają rutynowej naprawy. Normalne funkcjonowanie społeczności z niewielkimi niewygodami. Spore straty finansowe.
		S	Pewne skutki w środowisku naturalnym lecz krótkotrwałe lub małe skutki o długotrwałym efekcie.
D	duże	Z	Mocno poranieni, dużo osób hospitalizowanych, duża liczba osób przemieszczonych (więcej niż na 24 godziny). Ofiary śmiertelne. Potrzeba szczególnych zasobów do pomocy ludziom i do usuwania zniszczeń.
		M	Społeczność częściowo nie funkcjonująca, niektóre służby są nieosiągalne. Duże straty finansowe. Potrzebna pomoc z zewnątrz
		S	Długotrwałe efekty w środowisku naturalnym.
E	katastrofalne	Z	Duża liczba poważnie rannych. Duża liczba hospitalizowanych. Ogólne i długotrwałe przemieszczenie ludności. Duża liczba ofiar śmiertelnych. Wymagana duża pomoc dla dużej liczby ludzi.
		M	Rozległe zniszczenia. Niemożność funkcjonowania społeczności bez istotnej zewnętrznej pomocy.
		S	Duży wpływ na środowisko naturalne i /lub stałe zniszczenia.

Po określeniu prawdopodobieństwa i skutków możliwe jest wskazanie wartości ryzyka. Wartość ryzyka dla każdego scenariusza wskazywana jest na matrycy ryzyka pokazując jej zależność między prawdopodobieństwem oraz skutkami.

4. Matryca ryzyka

PRAWDOPODOBIEŃSTWO	SKUTKI					Wartość ryzyka	
	A	B	C	D	E		
5	Yellow	Yellow	Red	Red	Red		
4	Yellow	Yellow	Yellow	Red	Red	Blue	minimalna
3	Green	Yellow	Yellow	Yellow	Red	Green	mała
2	Green	Green	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	średnia
1	Blue	Green	Green	Yellow	Yellow	Red	dużą
						Red	ekstremalna

5. Akceptacja ryzyka

- 1) **Ryzyko akceptowane (A)** - nie wymagane są żadne dodatkowe środki bezpieczeństwa, akceptowane są aktualne rozwiązania i przypisane im siły i środki, działania Monitorujące.

- 2) **Ryzyko tolerowane (dopuszczalne) (T)** - należy dokonać oceny alternatyw czy wprowadzenie niewielkich zmian organizacyjnych, prawnych bądź funkcjonalnych nie przyczyni się do poprawy bezpieczeństwa lub jego poczucia.
- 3) **Ryzyko warunkowo tolerowane (WT)** - należy wprowadzić dodatkowe środki bezpieczeństwa w terminie 6 miesięcy, należy ulepszyć stosowane rozwiązania.
- 4) **Ryzyko nieakceptowane (N)** - należy podjąć natychmiastowe działania w celu zwiększenia bezpieczeństwa, wprowadzić dodatkowe/ nowe rozwiązania.

V. WYKAZ WYKORZYSTYWANYCH AKTÓW PRAWNYCH

1. Ustawa z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym (t.j. Dz. U z 2018 r. poz. 1401, ze zm.).
2. Ustawa z dnia 23 stycznia 2009 r o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 2234, ze zm.).
3. Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 511, ze zm.).
4. Ustawa z dnia z dnia 8 marca 1990 r o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 506).
5. Ustawa z dnia 10 czerwca 2016 r. o działaniach antyterrorystycznych (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 796).
6. Ustawa z dnia 8 września 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 2195 ze zm.).
7. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 799, ze zm.).
8. Ustawa z dnia 5 sierpnia 2010 r. o ochronie informacji niejawnych (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 742).
9. Ustawa z dnia 29 października 2010 r. o rezerwach strategicznych (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1846, ze zm.).
10. Ustawa z dnia 26 stycznia 1984 r. Prawo prasowe (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1914).
11. Ustawa z dnia o finansach publicznych (Dz. U. z 2017 r. poz. 2077, ze zm.).
12. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 stycznia 2013 r. w sprawie systemów wykrywania skażeń i powiadamiania o ich wystąpieniu oraz właściwości organów w tych sprawach (Dz. U. z 2013 r. poz. 96).
13. Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 25 lipca 2016 r. w sprawie zakresu przedsięwzięć wykonywanych w poszczególnych stopniach alarmowych i stopniach alarmowych CRP (Dz. U. z 2016 r. poz. 1101).
14. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 2 sierpnia 2012 r. w sprawie stref, w których dokonuje się oceny jakości powietrza (Dz. U. z 2012 r. poz. 914).
15. Zarządzenie nr 434 z dnia 5 września 2017r. Wojewody Wielkopolskiego w sprawie wytycznych do powiatowych planów zarządzania kryzysowego.
16. Zarządzenie nr 484/17 z dnia 10 października 2017r. Wojewody Wielkopolskiego zmieniające załącznik do zarządzenia w sprawie zaleceń do powiatowych planów zarządzania kryzysowego.
17. Zarządzenie Nr AO.120.27.2019 z dnia 15 maja 2019r. Starosty Nowotomyskiego w sprawie wytycznych do gminnych planów zarządzania kryzysowego.